

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการจัดการสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ผู้ศึกษา
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

สถานการณ์ สาเหตุ และผลกระทบของปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขต
เทศบาลนครเชียงใหม่

จากการศึกษาปัญหาสิ่งแวดล้อมในหน่วยงานทั้งของภาครัฐและเอกชน จากการ
สังเกต จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ในบุคลากรของหน่วยงาน ในประชาชนชั้นกลาง
และผู้ประกอบการธุรกิจต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

1. สถานการณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญในพื้นที่ ปัญหาด้านขยะ

หน่วยงานที่ให้บริการแก่ประชาชนส่วนใหญ่ มีการดำเนินการแยกขยะชัดเจน
โดยมีการดำเนินการรณรงค์ด้วยการติดตั้งป้ายเชิญชวนการทิ้งขยะ และมีถังขยะแต่ละประเภท
อย่างพอเพียง แต่บางหน่วยงานพบว่า ในพื้นที่บริการประชาชนมีขยะกระจายทั่วบริเวณ หรือกองสุม
อยู่แม้จะมีป้ายเชิญชวนติดอยู่ในบริเวณ เนื่องจากประชาชนที่มาใช้บริการไม่ได้ทิ้งขยะลงในถัง
หน่วยงานที่ไม่ได้ให้บริการประชาชนโดยตรงส่วนใหญ่ มีการดำเนินการแยกขยะที่ยังไม่ชัดเจน
มีขยะกองสุมตามพื้นที่ต่าง ๆ ไม่มีระเบียบ และปริมาณถังขยะมีไม่เพียงพอ

ปัญหาน้ำเสีย

ปัญหาน้ำเสียจากหน่วยงานของรัฐส่วนใหญ่ไม่พบปัญหามากนัก เนื่องจากจะมี
บ่อบำบัดน้ำเสียเกือบทุกหน่วยงาน รวมถึงหน่วยงานขนาดใหญ่และหน่วยงานที่ให้บริการประชาชน
จำนวนมากก็มักจะมีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยทิ้งลงแหล่งน้ำสาธารณะ เพราะต้องปฏิบัติตาม
กฎหมายเพื่อให้หน่วยงานได้มาตรฐานของสากล ส่วนปัญหาน้ำเสียจากหน่วยงานเอกชนขนาดใหญ่
จะมีบ่อบำบัดส่วนมากค่อนข้างทำได้ดี ที่มีปัญหาจะพบในสถานประกอบการที่ไม่ใหญ่นักที่อยู่
ข้างเคียงแล้วปล่อยน้ำเสียออกสู่คลองสาธารณะโดยไม่ได้รับการบำบัดก่อน ทำให้ประชาชนเข้าใจ
ผิดว่าเป็นน้ำเสียจากหน่วยงาน จึงพบปัญหาการปล่อยน้ำเสียมากกว่า ส่งผลให้เกิดน้ำเน่าเสีย มี

กลิ่นเหม็นรบกวนประชาชนที่พักอาศัยบริเวณใกล้เคียงและทำให้ไม่สามารถนำน้ำจากแหล่งน้ำนั้นมาใช้ประโยชน์ได้

ปัญหาภูมิทัศน์

มักพบปัญหาภูมิทัศน์จากหน่วยงานเอกชนเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากความแตกต่างของขนาดของอาคาร ความสูง สี สัน รูปแบบ ฯลฯ รวมถึงมีการให้เช่าพื้นที่โฆษณาบริเวณตัวอาคาร และบนหลังคาของอาคาร ทำให้มีการติดตั้งป้ายโฆษณาต่าง ๆ ส่วนหน่วยงานของรัฐส่วนใหญ่มีรูปแบบอาคาร ขนาดของอาคาร ความสูงอาคาร และสี สันอาคารในลักษณะใกล้เคียงกัน และไม่ให้มีการใช้พื้นที่ของหน่วยงานในการโฆษณา จึงไม่พบปัญหามากนัก แต่จะมีปัญหาด้านการก่อสร้างต่อเติมที่ทำให้เกิดความรำคาญและฝุ่นละอองแก่ผู้ผ่านไปมา ส่วนการจัดภูมิทัศน์รอบตัวอาคารหน่วยงานของรัฐจะไม่ค่อยได้จัดสวยงามเท่าใดนัก แต่ถ้าเป็นหน่วยงานเอกชนจะมีการจัดภูมิทัศน์ได้ดีกว่า เพราะจะได้เป็นที่ดึงดูดใจแก่ผู้มารับบริการ

ปัญหาด้านพลังงาน

หน่วยงานของรัฐจะพบปัญหาด้านพลังงานน้อยกว่าหน่วยงานของเอกชน เนื่องจากมีนโยบายโครงการประหยัดพลังงานเป็นมาตรการของรัฐในการควบคุมและจำกัดด้วยงบประมาณที่ทางหน่วยงานได้รับและมีการทำงานนอกเวลาน้อย ส่วนหน่วยงานเอกชนส่วนใหญ่พบว่ามีการใช้พลังงานมาก โดยเฉพาะหน่วยงานที่มีลักษณะด้านการให้บริการ เช่น โรงแรม โรงพยาบาลที่ให้บริการผู้มารับบริการตลอดเวลา ห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ ที่มีเครื่องปรับอากาศตลอดเวลา ส่วนพลังงานที่พนักงานเข้ามาทำงานโดยการนำรถส่วนตัวเข้ามานั้นจะเหมือน ๆ กันทั้งหน่วยงานรัฐและหน่วยงานเอกชน

ปัญหาด้านการจราจร

หน่วยงานของรัฐและเอกชนล้วนประสบปัญหาด้านการจราจร โดยเฉพาะหน่วยงานประเภทที่ให้บริการจะมีปริมาณรถเข้าออกตลอดเวลาทำงาน เนื่องจากข้อจำกัดด้านพื้นที่ ปริมาณรถของผู้รับบริการ และการใช้รถของพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ ซึ่งนำรถมาจอดในที่ทำงานเกิดปัญหาจราจรติดขัดหน้าหน่วยงาน เพราะต่างคนก็ต่างนำรถของตัวเองมาที่ทำงาน จึงทำให้เกิดปัญหาที่จอดรถ ปัญหาลิ้นเปลืองพลังงาน ปัญหาจราจรติดขัดหน้าหน่วยงานช่วงเวลาเร่งด่วนของทุกวัน

ปัญหาสิ่งแวดล้อมพื้นที่สาธารณะ

ปัญหาพื้นที่สาธารณะของหน่วยงานเอกชนส่วนใหญ่มีน้อยกว่าหน่วยงานของรัฐ เนื่องจากต้องใช้พื้นที่เพื่อปลูกสร้างเป็นอาคารสำนักงาน ส่วนหน่วยงานของรัฐจะมีพื้นที่มากกว่า แต่สภาพการดำเนินการมักไม่ค่อยสวยงาม โดยเฉพาะหน่วยงานประเภทให้บริการ เนื่องจากประชาชนที่มาใช้บริการมักทิ้งขยะเรี่ยราด หรือทำลายทรัพย์สินในพื้นที่ ประชาชนยังไม่ให้ความ

ใส่ใจในสิ่งแวดล้อมในหน่วยงานเท่าใดนัก ซึ่งจะเห็นได้จากการทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทางตามที่ทางหน่วยงานได้แยกส่วนไว้ให้

ปัญหาอากาศเป็นพิษ

หน่วยงานของรัฐและหน่วยงานเอกชนประสบปัญหาอากาศเป็นพิษเท่า ๆ กัน เนื่องจากปริมาณควันเสียจากรถยนต์ โดยเฉพาะหน่วยงานประเภทให้บริการ เพราะมีปริมาณรถยนต์ที่เข้ามาติดต่อในปริมาณมาก

จากการให้กลุ่มตัวอย่างประเมินสิ่งแวดล้อมที่รู้สึกว่าเป็นปัญหามากที่สุดในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า ในภาพรวมผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่ประเมินปัญหาที่รุนแรงมากที่สุดเป็นอันดับแรกคือ ปัญหาจากการจัดการขยะ รองลงมาคือ ปัญหาการจราจร และอันดับตามคือ ปัญหาน้ำเสียจากธุรกิจ โดยผู้ประกอบการและชนชั้นกลางประเมินปัญหาเป็นอันดับแรกเหมือนกันคือ ปัญหาจากการจัดการขยะ และประเมินปัญหาสิ่งแวดล้อมอันดับสูงสุดท้ายเหมือนกันคือ ปัญหาภูมิทัศน์ ส่วนปัญหาอันดับสองจนถึงปัญหาอันดับหกที่ผู้ประกอบการประเมินความสำคัญนั้น พบว่าไม่ตรงกับชนชั้นกลาง โดยสามารถเรียงลำดับดังนี้ คือ ปัญหาการจราจร ปัญหาอากาศเป็นพิษและปัญหาการใช้พลังงานเท่ากัน ปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สาธารณะ ปัญหาน้ำเสียจากธุรกิจ และปัญหาน้ำเสียจากที่อยู่อาศัย สำหรับชนชั้นกลางประเมินปัญหาอันดับสองจนถึงปัญหาอันดับหก เรียงลำดับดังนี้ คือ ปัญหาน้ำเสียจากที่อยู่อาศัย ปัญหาน้ำเสียจากธุรกิจ ปัญหาการจราจร ปัญหาอากาศเป็นพิษ และปัญหาการใช้พลังงานเท่ากัน และปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สาธารณะ

เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบการประเมินปัญหาสิ่งแวดล้อมที่รุนแรงมากที่สุดในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ภูมิลำเนาเดิมและลักษณะงานประจำของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับการประเมินปัญหา

2. ผลกระทบของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญในพื้นที่

ปัญหาสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ นั้นส่งผลกระทบต่อโดยตรงและโดยอ้อมกับบุคลากรในหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงบุคคลที่ทำการติดต่อหรือใช้บริการในหน่วยงานนั้น ๆ

กลุ่มตัวอย่างประเมินผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมด้านที่เป็นปัญหามากที่สุดในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ดังนี้ ในภาพรวมผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่ประเมินผลกระทบเป็นอันดับแรกคือ สุขภาพประชาชน รองลงมาคือ คุณภาพชีวิตของผู้ที่อยู่อาศัย ภูมิทัศน์ของเมืองโดยรวม และการทำหน้าที่เป็นเมืองท่องเที่ยว โดยผู้ประกอบการประเมินผลกระทบเป็นอันดับแรกคือ คุณภาพชีวิตของผู้ที่อยู่อาศัย รองลงมาคือ สุขภาพประชาชน

ต่างจากชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่ประเมินผลกระทบเป็นอันดับแรกคือ สุขภาพประชาชน รองลงมาคือ คุณภาพชีวิตของผู้ที่อยู่อาศัย โดยปัญหาที่ผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่ประเมินผลกระทบเหมือนกันเป็นอันดับสาม และอันดับสี่คือ ภูมิทัศน์ของเมืองโดยรวม และการทำหน้าที่เป็นเมืองท่องเที่ยว

เมื่อวิเคราะห์ตารางไขว้ ผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่กับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหามากที่สุด พบว่า ในภาพรวมปัญหาที่ก่อให้เกิดผลกระทบในด้านสุขภาพประชาชน ภูมิทัศน์ของเมืองโดยรวม การเป็นเมืองท่องเที่ยว และคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยมากที่สุดเป็นอันดับแรกคือ ปัญหาการจัดการขยะ รองลงมาคือ ปัญหาการจราจร ปัญหาน้ำเสียจากรุขกิจ และปัญหาการใช้พลังงาน ปัญหาอากาศเป็นพิษ ปัญหาน้ำเสียจากที่อยู่อาศัย ปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สาธารณะ และปัญหาภูมิทัศน์ แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนรองจากปัญหาขยะคือ ปัญหาอากาศเป็นพิษ รองลงมาคือ น้ำเสียจากรุขกิจ ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อภูมิทัศน์ของเมืองโดยรวมรองจากปัญหาขยะคือ ปัญหาภูมิทัศน์ รองลงมาคือ ปัญหาน้ำเสียจากที่อยู่อาศัย ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นเมืองท่องเที่ยวรองจากปัญหาขยะคือ ปัญหาน้ำเสียจากรุขกิจ รองลงมาคือ ปัญหาการจราจร และปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยรองจากปัญหาขยะคือ ปัญหาการใช้พลังงาน รองลงมาคือ ปัญหาการจราจร

3. สาเหตุของปัญหา

สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐเกิดจากประชาชนที่เข้าใช้บริการส่วนใหญ่ขาดจิตสำนึกในการให้ความร่วมมือ ส่วนหน่วยงานเอกชนส่วนใหญ่ปัญหาเกิดจากเจ้าของสถานประกอบการขาดความสนใจ และเห็นแก่รายได้ที่จะได้รับ และการที่พนักงานขาดความตระหนักในการรักษาสิ่งแวดล้อม

กลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านที่เป็นปัญหามากที่สุดในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ดังนี้ ในภาพรวมผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาเป็นอันดับแรกคือ ผู้รับผิดชอบไม่ใส่ใจ รองลงมาคือ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ขาดกฎระเบียบที่รัดกุม และประชาชนไม่มีส่วนร่วม โดยผู้ประกอบการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหามากที่สุดเป็นอันดับแรกคือ ขาดกฎระเบียบที่รัดกุม รองลงมาคือ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ผู้รับผิดชอบไม่ใส่ใจ และประชาชนไม่มีส่วนร่วม ส่วนชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่วิเคราะห์สาเหตุของปัญหามากที่สุดเป็นอันดับแรกคือ ผู้รับผิดชอบไม่ใส่ใจ รองลงมาคือ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ขาดกฎระเบียบที่รัดกุม และประชาชนไม่มีส่วนร่วม

เมื่อวิเคราะห์ตารางไขว้ สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่กับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหามากที่สุด พบว่าในภาพรวม การขาดกฎระเบียบที่รัดกุม ผู้รับผิดชอบไม่ใส่ใจ ประชาชนไม่มีส่วนร่วม ก่อให้เกิดปัญหาขยะมากที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาการจราจร ปัญหาอากาศเป็นพิษและปัญหาน้ำเสียจากธุรกิจและปัญหาการใช้พลังงาน ปัญหาน้ำเสียจากที่อยู่อาศัย ปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สาธารณะ และปัญหาภูมิทัศน์ เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า การขาดกฎระเบียบที่รัดกุมก่อให้เกิดปัญหาขยะมากที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาการจราจรและปัญหาน้ำเสียจากหน่วยงานเอกชน การที่ผู้รับผิดชอบไม่ใส่ใจ ก่อให้เกิดปัญหาขยะมากที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาน้ำเสียจากธุรกิจ และปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สาธารณะ การที่ประชาชนไม่มีส่วนร่วมก่อให้เกิดปัญหาขยะมากที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาการจราจร และปัญหาน้ำเสียที่อยู่อาศัย และความเห็นแก่ตัวก่อให้เกิดปัญหาขยะมากที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาการใช้พลังงาน และปัญหาอากาศเป็นพิษ

4. การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

4.1 นโยบาย มาตรการ และกิจกรรมที่เคยส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหน่วยงานของรัฐส่วนใหญ่มีนโยบาย มาตรการการแก้ไข และการจัดกิจกรรมส่งเสริมและแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้งในด้านการรณรงค์การแยกขยะ การจัดการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการปลูกจิตสำนึกให้รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กิจกรรมโครงการปลูกต้นไม้ โครงการประหยัดพลังงานต่าง ๆ การจัดนิทรรศการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โครงการเมืองน่าอยู่ โครงการสถานที่ทำงานน่าอยู่ทำงาน เป็นต้น ส่วนหน่วยงานเอกชนพบว่า ส่วนใหญ่ยังไม่มียุทธศาสตร์ในการจัดการที่ชัดเจน ส่วนมากจะเน้นทางด้านธุรกิจ และการที่จะมาดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมนั้นคงต้องมีการสนับสนุนทางภาครัฐด้วย ดังนั้นมาตรการและการจัดกิจกรรมจึงไม่ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัด

4.2 ข้อเสนอของผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมเพื่อจัดการปัญหาทั้งหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานเอกชนเห็นว่า ควรมุ่งเน้นให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อม และผลักดันให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง

กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นเกี่ยวกับผลของการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ดังนี้ ในภาพรวมผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่มีความคิดเห็นเป็นอันดับแรกคือ มีผลดีเพิ่มขึ้น รองลงมาคือ ไม่แน่ใจ ไม่มีความเห็น ได้ผลเท่าเดิม และเพิ่มความยุ่งยาก โดยทั้งผู้ประกอบการ

และชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นอันดับแรกคือ มีผลดีเพิ่มขึ้น รองลงมาคือ ไม่แน่ใจ ไม่มีความเห็น ได้ผลเท่าเดิม และเพิ่มความยุ่งยาก

เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ระหว่างผู้ตอบแบบสอบถามที่มีภูมิลำเนาเดิม และลักษณะงานประจำที่แตกต่างกัน พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ภูมิลำเนาเดิม และลักษณะงานประจำของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง

สำหรับการมีส่วนร่วมของคนกลุ่มที่สำคัญมากที่สุดในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ในภาพรวมผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มสำคัญที่สุดที่ควรมีส่วนร่วมเป็นอันดับแรกคือ ประชาชนทั่วไป รองลงมาคือ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในพื้นที่ กลุ่มผู้นำ และเจ้าหน้าที่เทศบาล โดยทั้งผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่มีความคิดเห็นว่าการกลุ่มสำคัญที่สุดที่ควรมีส่วนร่วมเป็นอันดับแรกคือ ประชาชนทั่วไป รองลงมาคือ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในพื้นที่ กลุ่มผู้นำ และเจ้าหน้าที่เทศบาล

เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มสำคัญที่สุดที่ควรมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ระหว่างผู้ตอบแบบสอบถามที่มีภูมิลำเนาเดิม และลักษณะงานประจำที่แตกต่างกัน พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ภูมิลำเนาเดิมและลักษณะงานประจำของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มสำคัญที่สุดที่ควรมีส่วนร่วม

กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าแนวทางที่ได้ผลในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ดังนี้ ในภาพรวมผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่ได้ผลเป็นอันดับแรกคือ การสอดส่องดูแล รองลงมาคือ ณรงค์เผยแพร่ความรู้ การมีอาสาสมัครรับผิดชอบ และลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน โดยผู้ประกอบการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่ได้ผลเป็นอันดับแรกคือ ณรงค์เผยแพร่ความรู้ รองลงมาคือ การสอดส่องดูแล การมีอาสาสมัครรับผิดชอบ และลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน ส่วนชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่ได้ผลเป็นอันดับแรกคือ การสอดส่องดูแล รองลงมาคือ ณรงค์เผยแพร่ความรู้ ลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน และการมีอาสาสมัครรับผิดชอบ

เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่ได้ผลในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ระหว่างผู้ตอบแบบสอบถามที่มีภูมิฐานะเดิม และลักษณะงานประจำที่แตกต่างกัน พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ภูมิฐานะเดิมของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่ได้ผล แต่ลักษณะงานประจำของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่ได้ผล โดยเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นเจ้าของกิจการส่วนใหญ่เห็นว่าแนวทางที่ได้ผลคือ การรณรงค์เผยแพร่ความรู้ แต่ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นพนักงานเอกชน ข้าราชการ และอาชีพอิสระส่วนใหญ่ เห็นว่าแนวทางที่ได้ผล คือ การสอดส่องดูแล

จากแบบสอบถามแบบปลายเปิดสามารถสรุปข้อเสนอแนะดังนี้

1. หน่วยงานภาครัฐควรณรงค์ให้ประชาชนทั้งในและนอกหน่วยงานร่วมกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดการปัญหาขยะ การจัดการปัญหาน้ำเสียจากที่อยู่อาศัยและหน่วยงานธุรกิจ การแก้ไขปัญหาจราจร การใช้พลังงานอย่างประหยัด การจัดภูมิทัศน์ และการใช้กฎระเบียบ และมาตรการที่เคร่งครัด

2. หน่วยงานเอกชนควรตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น และดำเนินการให้ความร่วมมือช่วยกันแก้ไขปัญหา เช่น การจัดทำระบบบำบัดน้ำเสีย การรดให้เขาพื้นที่โฆษณาบนอาคาร การจัดหาถังขยะให้เพียงพอกับปริมาณขยะ

จากผลการศึกษาการจัดการสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีประเด็นที่เห็นควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

จากผลการศึกษาซึ่งพบว่า หน่วยงานที่เป็นธุรกิจจะประสบปัญหาเรื่องน้ำเสียซึ่งเกิดจากไม่มีบ่อบำบัดน้ำเสีย จึงมีการปล่อยน้ำเสียมากกว่าหน่วยงานของรัฐ ส่งผลให้เกิดน้ำเน่าเสีย มีกลิ่นเหม็นรบกวนประชาชนที่พักอาศัยบริเวณใกล้เคียง และทำให้ไม่สามารถนำน้ำจากแหล่งน้ำมาใช้ประโยชน์ได้ และผลการศึกษาที่พบว่าหน่วยงานเอกชนส่วนใหญ่มีการใช้พลังงานมาก โดยเฉพาะหน่วยงานที่มีลักษณะด้านการให้บริการ เช่น โรงแรม ห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ รวมถึงผลการศึกษาที่พบว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานเอกชนส่วนใหญ่เกิดจากเจ้าของสถานประกอบการขาดความสนใจและเห็นแก่รายได้ที่จะได้รับ และการที่พนักงานขาดความตระหนักในการรักษาสิ่งแวดล้อมนั้น สอดคล้องกับการศึกษาของอัจฉรา จันทรฉาย และอรอนพ ดันละมัย (2539) ที่ศึกษาการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัทข้ามชาติ และบริษัทร่วมลงทุนในประเทศไทย พบว่าบริษัทข้ามชาติและบริษัทร่วมลงทุนประสบปัญหาเรื่องการประหยัดพลังงาน และการลดของเสีย ยังไม่มีประสิทธิภาพที่เหมาะสม อีกทั้งพนักงานส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจด้านสิ่งแวดล้อม

และมีจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมยังไม่มากเท่าที่ควร ซึ่งลักษณะดังกล่าวยังคงสอดคล้องกับผลการศึกษาที่วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านที่เป็นปัญหามากที่สุดในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ว่า สาเหตุของปัญหาที่สำคัญเป็นอันดับแรกคือ ผู้รับผิดชอบไม่ใส่ใจ รองลงมา คือ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว

นอกจากนี้จากผลการศึกษาที่พบว่า แนวทางในการการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ นั้น หน่วยงานภาครัฐควรรณรงค์ให้ประชาชนทั้งในและนอกหน่วยงานร่วมกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานเอกชนควรตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้นและดำเนินการให้ความร่วมมือช่วยกันแก้ไขปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอัจฉรา จันทร์ฉาย และอรอนพ ตันละมัย (2539) เช่นกันว่า ควรเป็นความร่วมมือของ 3 ฝ่าย ได้แก่ ภาครัฐ ในฐานะเป็นผู้ที่ต้องวางนโยบายที่ชัดเจน สามารถทำให้บรรลุนโยบายได้ ภาคเอกชนควรร่วมมือในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้วยความสมัครใจ และประชาชนควรมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และทำหน้าที่เป็นผู้บริโภคที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้ธุรกิจมีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น รวมถึงสอดคล้องกับอุดร วงษ์ทับทิม (2541) ที่ศึกษาถึงแนวคิดนครนิเวศกับการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองเชียงใหม่อย่างยั่งยืน พบว่า กระบวนการพัฒนาและจัดการสิ่งแวดล้อมควรให้ความสำคัญอันดับต้นกับความยั่งยืนของระบบนิเวศ หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ต้องมีจิตสำนึกร่วมกันในการพัฒนาพื้นที่สีเขียว

และผลการศึกษาที่พบว่า ลักษณะงานประจำของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่ได้ผล โดยเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นเจ้าของกิจการส่วนใหญ่เห็นว่าแนวทางที่ได้ผลคือ การรณรงค์เผยแพร่ความรู้ แต่ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นพนักงานเอกชน ข้าราชการ และอาชีพอิสระส่วนใหญ่ เห็นว่าแนวทางที่ได้ผล คือ การสอดส่องดูแล นั้น สอดคล้องกับรุ่ง โพธิ์ศรี (2541) ที่ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองของเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า ความแตกต่างของลักษณะประชากรจะทำให้ความคิดเห็นต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองแตกต่างกันด้วย เช่น ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองในปัจจุบันและในอนาคตด้านการจัดการคุณภาพน้ำ การจัดการขยะมูลฝอย การจัดการภูมิทัศน์เมืองและการจัดการมลพิษทางอากาศที่แตกต่างกัน

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาในหน่วยงานของภาครัฐและภาคเอกชน ผู้ศึกษาเห็นว่าปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นมนุษย์เป็นผู้กระทำทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเกิดเป็นปัญหาด้านขยะที่มากขึ้น ปัญหาน้ำเสียจากหน่วยงานที่ประกอบธุรกิจหรือหน่วยงานของรัฐก่อขึ้นมา ถึงแม้ว่าจะมีการบำบัดแล้วก็ตามก็ถือว่าเป็นน้ำเสียอยู่ดีและก็ต้องปล่อยลงสู่ธรรมชาติ ไม่ว่าจะทิ้งที่บนพื้นดินหรือทิ้งลงแม่น้ำลำคลองก็ยังเป็นน้ำเสียที่ใช้แล้วเช่นกัน ปัญหาด้านภูมิทัศน์ ปัญหาด้านจราจร ปัญหาการใช้พลังงานอย่างฟุ่มเฟือย ที่มนุษย์ได้สร้างเทคโนโลยีในการเดินทางมากมาย ก่อให้เกิดมลภาวะแก่โลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้เกิดการทำลายทรัพยากรโลกอย่างถาวร คนที่ทำงานในหน่วยงานก็เป็นบุคคลกลุ่มหนึ่งที่ก่อมลพิษนี้ให้แก่โลกและทำลายทรัพยากรต่าง ๆ ในโลกนี้เช่นกัน การสร้างสิ่งก่อสร้างแทนธรรมชาติที่เคยมีอยู่ตามธรรมชาติ มนุษย์จึงเป็นทั้งผู้สร้างและผู้ทำลายในเวลาเดียวกัน และมนุษย์ก็เป็นผู้รับผลการกระทำที่ก่อขึ้นนั่นเอง

เขตเทศบาลนครเชียงใหม่เป็นเขตที่มีผู้คนอาศัยอย่างหนาแน่น มีความเจริญทางวัตถุเข้ามาสู่มากมาย เพราะเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนามาอย่างไม่หยุดยั้ง และประชาชนที่อาศัยอยู่ในเมืองเชียงใหม่ก็รับมา จึงทำให้คนหลังไหลเข้ามาสู่เมืองตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นคนไทยด้วยกันเอง คนต่างชาติที่เข้ามาอย่างถูกกฎหมาย และคนต่างด้าวที่เข้ามาอาศัยอยู่อย่างไม่ถูกกฎหมาย ทุกคนมุ่งเข้ามาเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ด้านธุรกิจโดยไม่ได้หวั่นไหวถึงสิ่งแวดล้อมที่จะสูญเสียตามมา และมลพิษทั้งหลายที่เกิดขึ้น มีหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานเอกชนอยู่ในเขตเมืองเชียงใหม่ จึงทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา โดยไม่มีการวางแผนในการจัดการปัญหาไว้ล่วงหน้า ส่วนมากจะเป็นการแก้ไขปัญหาลงหลังจากที่ปัญหามันเกิดขึ้นมาแล้ว ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ ผลที่ออกมาจึงเห็นดังเช่นทุกวันนี้ ผลกระทบของหน่วยงานที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ การจราจรที่ติดขัด การก่อสร้างของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น การขุดเข้าขุดออกของถนน ประปา ไฟฟ้า โทรศัพท โดยที่ไม่มีการวางแผนร่วมกันมาก่อน รวมทั้งการสร้างตึกของหน่วยงานเอง ปัญหาขยะล้นเมือง ปัญหาน้ำเสีย ปัญหาการใช้พลังงานอย่างฟุ่มเฟือย เหล่านี้ล้วนเป็นผลกระทบต่อนหน่วยงานทั้งสิ้น ถึงเวลาหรือยังที่หน่วยงานของรัฐและเอกชน รวมถึงประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่จะร่วมมือกันรักษาสิ่งแวดล้อมไม่ให้เลวร้ายลงไปมากกว่านี้อีก

เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ทั้ง 4 แขวงของเมืองเชียงใหม่ในปัจจุบัน ได้กลายเป็นเมืองตามทฤษฎีหรือแนวคิดของความเป็นเมืองตามความหมายของ ราชบัณฑิตยสถาน (2524, หน้า 409) ที่ได้กล่าวถึงความเป็นเมืองว่า เป็นกระบวนการที่ชุมชนกลายเป็นเมือง หรือการเคลื่อนย้าย

ของผู้คนหรือการดำเนินกิจการงานเข้าสู่บริเวณเมือง หรือการขยายตัวของเมืองออกไปทางพื้นที่ การเพิ่มประชากร หรือการดำเนินกิจการงานต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

การพัฒนาเมืองในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ต้องมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังในการแก้ไขปัญหาและป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน ไม่ใช่ต่างคนต่างทำอย่างเช่นแต่ก่อนมา แม้ในปัจจุบันนี้แต่ละหน่วยงานก็ยังคงต่างคนต่างทำอยู่ ถึงแม้ว่าจะมีการบูรณาการตามนโยบายของรัฐบาลแล้วก็ตาม หน่วยงานเองนั้นก็เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างปัญหาให้แก่สิ่งแวดล้อมอย่างมากเช่นกัน ฉะนั้นหน่วยงานจะต้องเริ่มต้นที่ตัวเองในการรักษาสิ่งแวดล้อมให้ดีเสียก่อน โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนการก่อสร้างหน่วยงานของตนเองว่าจะทำอย่างไรไม่ให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งแวดล้อม หรือทำให้เกิดของเสียน้อยที่สุดที่จะออกสู่สิ่งแวดล้อม หน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชนต้องคำนึงถึงการประสานการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ เข้ากับการพัฒนาด้านสังคม และการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในการพัฒนาสู่เมืองที่ยั่งยืน (Sustainable City) ซึ่งต้องมีการศึกษาทางกายภาพของเมือง สภาพภูมินิเวศ ปุ่มหลังของเมือง รวมทั้งสังคมปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร ควรจะพัฒนาแนวไหน แล้วพัฒนาเมืองให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมธรรมชาติที่ควรจะเป็นและจะไม่ทำให้เกิดความเสียหายแก่เมืองเชียงใหม่ ซึ่งต้องทำอยู่บนพื้นฐานของเมืองที่มีการเจริญเติบโตแล้ว หน่วยงานต้องออกแบบอาคารที่ให้มีการประหยัดพลังงานมากที่สุด ให้มีการใช้พลังงานจากธรรมชาติ เช่น แสงอาทิตย์ให้ความสว่างในเวลาทำงาน ใช้พลังงานลมในการดูดควัน หรือการสร้างอาคารโดยการดูทิศทางลมด้วย เพื่อให้มีอากาศถ่ายเทได้สะดวกโดยไม่ต้องติดเครื่องปรับอากาศให้เปลืองทั้งค่าไฟ หรือทำให้เกิดมลพิษและความร้อนออกสู่บรรยากาศข้างนอก การเลือกวัสดุที่เหมาะสมในการก่อสร้างอาคารจะช่วยลดและประหยัดพลังงาน รวมทั้งการเลือกวัสดุที่ไม่ทำลายหรือส่งผลกระทบต่ออาคารข้างเคียงและสภาพสิ่งแวดล้อม ถ้าทำได้ในส่วนนี้ก็จะสามารถช่วยลดมลภาวะสู่สิ่งแวดล้อมได้อย่างหนึ่ง และมีแหล่งกิจกรรมให้แก่พนักงานในหน่วยงานมีพื้นที่สีเขียวให้แก่บุคลากรได้พักผ่อนหย่อนใจในหน่วยงาน เหล่านี้ก็จะเป็นการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ช่วยกันส่วนหนึ่งในการรักษาสิ่งแวดล้อมให้กลับสู่ธรรมชาติบ้าง ซึ่งเป็นทางตรงของหน่วยงานที่ต้องมีการจัดการพวกนี้

สำหรับการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมทางอ้อมของหน่วยงานก็มีหลายประการที่บุคลากรสามารถช่วยทำให้เกิดการรักษาสิ่งแวดล้อมทางอ้อมได้ คือ การใช้รถโดยสารประจำทางในการเข้ามาทำงานในเขตเมือง หรืออาจจะนั่งกันมาหลายคนต่อรถ 1 คัน เพื่อมาทำงานในหน่วยงานเดียวกันก็จะเป็นการลดการสิ้นเปลืองในด้านเศรษฐกิจ ประหยัดพลังงาน ช่วยลดมลภาวะใน

เมืองเชียงใหม่ได้ส่วนหนึ่งและได้สัมพันธ์ภาพกับเพื่อนร่วมงานกัน หรือหน่วยงานเองอาจจะมีการจัดรถเพื่อรับส่งพนักงานมาทำงานในช่วงเวลาทำงานและเวลาเลิกงานก็จะเป็นการช่วยประหยัดพลังงาน ลดค่าใช้จ่ายของพนักงานลง และยังเป็นการให้สวัสดิการแก่พนักงานด้วย

การที่หน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน มีการดำเนินงานแบบบูรณาการ มีความร่วมมือร่วมใจกัน บางโครงการอาจมอบหมายให้ภาคธุรกิจหรือภาคเอกชนเป็นผู้มีบทบาทในการเป็นแกนนำเพราะเป็นผู้มีศักยภาพสูงในด้านเศรษฐกิจของแต่ละหน่วยงาน บางโครงการก็ให้ทางราชการเป็นผู้ดำเนินการ และบางโครงการก็ให้ชุมชนเป็นแกนนำในการดำเนินโครงการเอง เพื่อการร่วมมือและร่วมใจในการที่จะพัฒนาเมืองให้มีสิ่งแวดล้อมที่น่าอยู่ เพราะจะเป็นการช่วยให้การพัฒนาประสบผลสำเร็จได้มากขึ้น โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

จากการศึกษาจากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกตในหน่วยงาน จะเห็นประเด็นสำคัญ ๆ และเห็นชัดเจนที่สุด ที่ชนชั้นกลางและผู้ประกอบการเห็นว่าเป็นปัญหาของเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ซึ่งปรากฏดังนี้

จากการให้กลุ่มตัวอย่างประเมินสิ่งแวดล้อมที่รู้สึกว่าเป็นปัญหามากที่สุดในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า จากการประเมินและวิเคราะห์ปัญหาจากแบบสอบถามตามตารางที่ 1 - 3 จะเห็นว่ากรมองปัญหาของคนชั้นกลางและผู้ประกอบการที่อยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีความเห็นตรงกันคือ ปัญหาขยะเป็นปัญหาที่รุนแรงที่สุด ปัญหารองลงมาคือรองลงมาคือ ปัญหาการจราจร และอันดับสามคือ ปัญหาน้ำเสียจากธุรกิจ โดยผู้ประกอบการและชนชั้นกลางประเมินปัญหาเป็นอันดับแรกเหมือนกันคือ ปัญหาจากการจัดการขยะ และประเมินปัญหาสิ่งแวดล้อมอันดับสุดท้ายเหมือนกันคือ ปัญหาภูมิทัศน์ ส่วนปัญหาอันดับสองจนถึงปัญหาอันดับหกที่ผู้ประกอบการประเมินความสำคัญนั้น พบว่าไม่ตรงกับชนชั้นกลาง โดยสามารถเรียงลำดับดังนี้ คือ ปัญหาการจราจร ปัญหาอากาศเป็นพิษและปัญหาการใช้พลังงานเท่ากัน ปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สาธารณะ ปัญหาน้ำเสียจากธุรกิจ และปัญหาน้ำเสียจากที่อยู่อาศัย สำหรับชนชั้นกลางประเมินปัญหาอันดับสองจนถึงปัญหาอันดับหก เรียงลำดับดังนี้ คือ ปัญหาน้ำเสียจากที่อยู่อาศัย ปัญหาน้ำเสียจากธุรกิจ ปัญหาการจราจร ปัญหาอากาศเป็นพิษ และปัญหาการใช้พลังงานเท่ากัน และปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สาธารณะ

ในพื้นที่ของหน่วยงาน โดยทั้งผู้เป็นชนชั้นกลางและผู้ประกอบการที่อยู่ในเขตภูมิลำเนาในเชียงใหม่หรือภูมิลำเนาอื่น ๆ จะตอบแบบสอบถามในลักษณะเดียวกัน แสดงให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ที่ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะหน่วยงานที่เป็นองค์กรส่วนท้องถิ่นต้องมาวางแผนดำเนินการ ทั้งระยะสั้นและระยะยาวแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

จากการสนทนากลุ่มของหน่วยงานทุกกลุ่มจะต้องการให้หน่วยงานในท้องถิ่นได้จัดการปัญหาตามความรุนแรงที่เกิดขึ้น ซึ่งทางการสนทนากลุ่มก็มีการประเมินปัญหาไม่แตกต่างจากการประเมินแบบสอบถามซึ่งมีความสอดคล้องกัน ในการประเมินปัญหาต่าง ๆ ที่ออกมาปรากฏให้เห็นจะตรงกับแนวคิดของ (สุนีย์ มัลลิกะมาลย์, 2542) ที่บอกว่า การเพิ่มตัวของประชากร การขยายตัวทางเศรษฐกิจ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้เกิดปัญหาขยะ ปัญหาน้ำเสีย ปัญหาจราจร ปัญหามลพิษเหล่านี้ เนื่องจากมีการอุปโภคบริโภคมากขึ้นจากการเพิ่มประชากรในเขตเมืองมากเกินไปจนหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่สามารถจัดการสิ่งแวดล้อมได้ทันเวลา

ปัญหาสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ นั้นส่งผลกระทบต่อโดยตรงและโดยอ้อมกับบุคลากรในหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงบุคคลที่ทำการติดต่อหรือให้บริการในหน่วยงานนั้น ๆ

กลุ่มตัวอย่างประเมินผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมด้านที่เป็นปัญหามากที่สุดในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ในตารางที่ 4 พบว่า ในภาพรวมผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่ประเมินผลกระทบเป็นอันดับแรกคือ สุขภาพประชาชน รองลงมาคือ คุณภาพชีวิตของผู้ที่อยู่อาศัย ภูมิทัศน์ของเมืองโดยรวม และการทำหน้าที่เป็นเมืองท่องเที่ยว โดยผู้ประกอบการประเมินผลกระทบเป็นอันดับแรกคือ คุณภาพชีวิตของผู้ที่อยู่อาศัย รองลงมาคือ สุขภาพประชาชน ต่างจากชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่ประเมินผลกระทบเป็นอันดับแรกคือ สุขภาพประชาชน รองลงมาคือ คุณภาพชีวิตของผู้ที่อยู่อาศัย โดยปัญหาที่ผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่ประเมินผลกระทบเหมือนกันเป็นอันดับสาม และอันดับสี่คือ ภูมิทัศน์ของเมืองโดยรวม และการทำหน้าที่เป็นเมืองท่องเที่ยว ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มมองผลกระทบของปัญหาเหมือนกัน

เมื่อวิเคราะห์ตารางไขว้ในตารางที่ 5 ผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่กับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหามากที่สุด พบว่า ในภาพรวมปัญหาที่ก่อให้เกิดผลกระทบในด้านสุขภาพประชาชน ภูมิทัศน์ของเมืองโดยรวม การเป็นเมืองท่องเที่ยว และคุณภาพชีวิตของผู้อาศัยมากที่สุดเป็นอันดับแรกคือ ปัญหาการจัดการขยะ รองลงมาคือ ปัญหาการจราจร ปัญหาน้ำเสียจากธุรกิจ และปัญหาการใช้พลังงาน ปัญหาอากาศเป็นพิษ ปัญหาน้ำเสียจากที่อยู่อาศัย ปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สาธารณะ และปัญหาภูมิทัศน์

จากการประเมินผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมด้านที่เป็นปัญหามากที่สุดในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ในตารางที่ 4 และ 5 จะเห็นความสอดคล้องของปัญหาผลกระทบที่มีต่อสุขภาพของประชาชนมากที่สุด และรองลงมาคือผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้อาศัย ซึ่งเกิดจากขยะเป็นอันดับแรก ซึ่งตรงกับปัญหาที่ได้ประเมินในตารางที่ 1-3 ดังนั้นทั้งหน่วยงานของรัฐ

และหน่วยงานเอกชน รวมถึงประชาชนในเขตเทศบาลต้องหันกลับมามองตัวเองว่า หน่วยงานของตัวเองหรือตัวประชาชนเองได้สร้างปัญหาอะไรให้กับเขตเทศบาลนครเชียงใหม่บ้าง ซึ่งทุกคนที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองได้รับผลกระทบจากการที่เราได้ก่อขึ้นมา และแต่ละหน่วยจะช่วยกันแก้ไขและป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเหล่านี้เกิดมากขึ้นอีก พร้อมทั้งจะดำเนินการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้นได้อย่างไรบ้าง เมื่อกล่าวมาถึงตรงนี้ก็ต้องใช้ทฤษฎีแนวคิดการจัดการสิ่งแวดล้อม และทฤษฎีแนวคิดการมีส่วนร่วมของหน่วยงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องอาศัยจากหลาย ๆ ฝ่ายช่วยกันแก้ไข ฟื้นฟู และป้องกันผลกระทบไม่ให้เกิดขึ้นอีก

สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐเกิดจากประชาชนที่เข้าใช้บริการส่วนใหญ่ขาดจิตสำนึกในการให้ความร่วมมือ และหน่วยงานรัฐเองก็ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการ ส่วนหน่วยงานเอกชนส่วนใหญ่ปัญหาเกิดจากเจ้าของสถานประกอบการขาดความสนใจและมุ่งหวังแต่ทางด้านเศรษฐกิจ รายได้ที่จะได้รับ จนไม่ได้ใส่ใจในสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นและการที่พนักงานขาดความตระหนักในการรักษาสิ่งแวดล้อม

จากตารางที่ 6 - 8 กลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านที่เป็นปัญหามากที่สุดในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ดังนี้ ในภาพรวมผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาเป็นอันดับแรกคือ ผู้รับผิดชอบไม่ใส่ใจ รองลงมาคือ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ขาดกฎระเบียบที่รัดกุม และประชาชนไม่มีส่วนร่วม โดยผู้ประกอบการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหามากที่สุดเป็นอันดับแรกคือ ขาดกฎระเบียบที่รัดกุม รองลงมาคือ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ผู้รับผิดชอบไม่ใส่ใจ และประชาชนไม่มีส่วนร่วม ส่วนชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่วิเคราะห์สาเหตุของปัญหามากที่สุดเป็นอันดับแรกคือ ผู้รับผิดชอบไม่ใส่ใจ รองลงมาคือ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ขาดกฎระเบียบที่รัดกุม และประชาชนไม่มีส่วนร่วม

เมื่อวิเคราะห์ตารางไขว้สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ กับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหามากที่สุด พบว่าในภาพรวม การขาดกฎระเบียบที่รัดกุม ผู้รับผิดชอบไม่ใส่ใจ ประชาชนไม่มีส่วนร่วม ก่อให้เกิดปัญหาขยะมากที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาการจราจร ปัญหาอากาศเป็นพิษและปัญหาน้ำเสียจากธุรกิจและปัญหาการใช้พลังงาน ปัญหาน้ำเสียจากที่อยู่อาศัย ปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สาธารณะ และปัญหาภูมิทัศน์ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า การขาดกฎระเบียบที่รัดกุมก่อให้เกิดปัญหาขยะมากที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาการจราจรและปัญหาน้ำเสียจากหน่วยงานเอกชน การที่ผู้รับผิดชอบไม่ใส่ใจก่อให้เกิดปัญหาขยะมากที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาน้ำเสียจากธุรกิจ และปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

สาธารณะ การที่ประชาชนไม่มีส่วนร่วมก่อให้เกิดปัญหาขยะมากที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาการจราจร และปัญหาน้ำเสียที่อยู่อาศัย และความเห็นแก่ตัวก่อให้เกิดปัญหาขยะมากที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาการใช้พลังงาน และปัญหาอากาศเป็นพิษ

จากการวิเคราะห์ตรงนี้จะเห็นว่า หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการออกกฎระเบียบในการจัดการสิ่งแวดล้อมต้องมีการใส่ใจอย่างจริงจังเพื่อให้เกิดความมีระเบียบวินัยของหมู่คนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ เพื่อเป็นการลดปัญหาและสาเหตุต่าง ๆ ให้ดีขึ้น

จากตารางที่ 8-13 กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นเกี่ยวกับผลของการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ดังนี้ ในภาพรวมผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่มีความคิดเห็นเป็นอันดับแรกคือ มีผลดีเพิ่มขึ้น รองลงมาคือ ไม่แน่ใจ ไม่มีความเห็นได้ผลเท่าเดิม และเพิ่มความยุ่งยาก โดยทั้งผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นอันดับแรกคือ มีผลดีเพิ่มขึ้น รองลงมาคือ ไม่แน่ใจ ไม่มีความเห็น ได้ผลเท่าเดิม และเพิ่มความยุ่งยาก

สำหรับการมีส่วนร่วมของคนกลุ่มที่สำคัญมากที่สุด ในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ในภาพรวมผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มสำคัญที่สุดที่ควรมีส่วนร่วมเป็นอันดับแรกคือ ประชาชนทั่วไป รองลงมาคือ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในพื้นที่ กลุ่มผู้นำ และเจ้าหน้าที่เทศบาล โดยทั้งผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่มีความคิดเห็นเห็นว่า กลุ่มสำคัญที่สุดที่ควรมีส่วนร่วมเป็นอันดับแรกคือ ประชาชนทั่วไป รองลงมาคือ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในพื้นที่ กลุ่มผู้นำ และเจ้าหน้าที่เทศบาล

หน่วยงานของรัฐส่วนใหญ่มีนโยบาย มาตรการการแก้ไข และการจัดกิจกรรมส่งเสริมและแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ทั้งในด้านการรณรงค์การแยกขยะ การจัดการอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการปลูกจิตสำนึกให้รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กิจกรรมโครงการปลูกต้นไม้ โครงการประหยัดพลังงานต่าง ๆ การจัดนิทรรศการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โครงการเมืองน่าอยู่ โครงการสถานที่ทำงานน่าอยู่น่าทำงาน เป็นต้น ส่วนหน่วยงานเอกชนพบว่า ส่วนใหญ่ยังไม่มียุทธศาสตร์ในการจัดการที่ชัดเจน ส่วนมากจะเน้นทางด้านธุรกิจ และการที่จะมาดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมนั้นคงต้องมีการสนับสนุนทางภาครัฐด้วย ดังนั้นมาตรการและการจัดกิจกรรมจึงไม่ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัด ทั้งหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานเอกชนเห็นว่า ควรมุ่งเน้นให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อม และผลักดันให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง

จากตารางที่ 14 – 16 กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าแนวทางที่ได้ผลในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ดังนี้ ในภาพรวมผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่ได้ผลเป็นอันดับแรกคือ การสอดส่องดูแล รongลงมาคือ รณรงค์เผยแพร่ความรู้ การมีอาสาสมัครรับผิดชอบ และลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน โดยผู้ประกอบการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่ได้ผลเป็นอันดับแรกคือ รณรงค์เผยแพร่ความรู้ รongลงมาคือ การสอดส่องดูแล การมีอาสาสมัครรับผิดชอบ และลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน ส่วนชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่ได้ผลเป็นอันดับแรกคือ การสอดส่องดูแล รongลงมาคือ รณรงค์เผยแพร่ความรู้ ลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน และการมีอาสาสมัครรับผิดชอบ

จากการที่ผู้ศึกษาได้ศึกษาการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในหน่วยงาน มีความเห็นว่าการจัดการสิ่งแวดล้อมในหน่วยงานนั้น ต้องมีด้วยกันหลายฝ่ายที่จะต้องช่วยกันไม่ให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์และสิ่งมีชีวิตทั้งหลายในโลก ซึ่งก็ต้องมีการปลูกฝังในการรู้และรักษาสิ่งแวดล้อมตั้งแต่เล็ก ให้มีระเบียบวินัย มีกฎเกณฑ์ในการดำเนินชีวิตให้อยู่ภายใต้มาตรการแนวทางที่ไม่ทำให้คุณภาพชีวิตต่ำลง ในสิ่งที่เราสามารถป้องกันได้

จากแบบสอบถามแบบปลายเปิดสามารถสรุปข้อเสนอแนะดังนี้

1. หน่วยงานภาครัฐควรรณรงค์ให้ประชาชนทั้งในและนอกหน่วยงานร่วมกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดการปัญหาขยะ การจัดการปัญหาน้ำเสียจากที่อยู่อาศัยและหน่วยงานธุรกิจ การแก้ไขปัญหาจราจร การใช้พลังงานอย่างประหยัด การจัดภูมิทัศน์ และการใช้กฎระเบียบ และมาตรการที่เคร่งครัด

2. หน่วยงานเอกชนควรตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น และดำเนินการให้ความร่วมมือช่วยกันแก้ไขปัญหา เช่น การจัดทำระบบบำบัดน้ำเสีย การรดน้ำต้นไม้ที่โฆษณาบอการ การจัดหาถังขยะให้เพียงพอกับปริมาณขยะ

3. จากผลการศึกษาการจัดการสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีประเด็นที่เห็นควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

จากผลการศึกษาซึ่งพบว่า หน่วยงานที่เป็นธุรกิจจะประสบปัญหาเรื่องน้ำเสีย ซึ่งเกิดจากไม่มีบ่อบำบัดน้ำเสีย จึงมีการปล่อยน้ำเสียมากกว่าหน่วยงานของรัฐ ส่งผลให้เกิดน้ำเน่าเสีย มีกลิ่นเหม็นรบกวนประชาชนที่พักอาศัยบริเวณใกล้เคียง และทำให้ไม่สามารถนำน้ำจากแหล่งน้ำมาใช้ประโยชน์ได้ และผลการศึกษาที่พบว่าหน่วยงานเอกชนส่วนใหญ่มีการใช้พลังงานมาก โดยเฉพาะหน่วยงานที่มีลักษณะด้านการให้บริการ เช่น โรงแรม ห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ รวมถึงผลการศึกษาที่พบว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานเอกชนส่วนใหญ่เกิดจากเจ้าของสถานประกอบการ

ขาดความสนใจ และเห็นแก่รายได้ที่จะได้รับและการที่พนักงานขาดความตระหนักในการรักษาสิ่งแวดล้อมนั้น สอดคล้องกับการศึกษาของอัจฉรา จันทร์ฉาย และอรรรณพ ดันละมัย (2539) ที่ศึกษาการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัทข้ามชาติ และบริษัทร่วมลงทุนในประเทศไทย พบว่า บริษัทข้ามชาติและบริษัทร่วมลงทุนประสบปัญหาเรื่องการประหยัดพลังงาน และการลดของเสียยังไม่มีประสิทธิภาพที่เหมาะสม อีกทั้งพนักงานส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจด้านสิ่งแวดล้อม และมีจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมยังไม่มากเท่าที่ควร ซึ่งลักษณะดังกล่าวยังสอดคล้องกับผลการศึกษาที่วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านที่เป็นปัญหามากที่สุดในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ว่าสาเหตุของปัญหาที่สำคัญเป็นอันดับแรกคือ ผู้รับผิดชอบไม่ใส่ใจ รองลงมาคือ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว

นอกจากนี้จากผลการศึกษาที่พบว่า แนวทางในการการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ นั้น หน่วยงานภาครัฐควรรณรงค์ให้ประชาชนทั้งในและนอกหน่วยงานร่วมกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานเอกชนควรตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้นและดำเนินการให้ความร่วมมือช่วยกันแก้ไขปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อัจฉรา จันทร์ฉาย และอรรรณพ ดันละมัย (2539) เช่นกันว่า ควรเป็นความร่วมมือของ 3 ฝ่าย ได้แก่ ภาครัฐ ในฐานะเป็นผู้ที่ต้องวางนโยบายที่ชัดเจน สามารถทำให้บรรลุนโยบายได้ ภาคเอกชนควรร่วมมือในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้วยความสมัครใจ และประชาชนควรมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และทำหน้าที่เป็นผู้บริโภคที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้ธุรกิจมีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น รวมถึงสอดคล้องกับอุดร วงษ์ทับทิม (2541) ที่ศึกษาถึงแนวความคิดนครนิเวศกับการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองเชียงใหม่อย่างยั่งยืนพบว่า กระบวนการพัฒนาและจัดการสิ่งแวดล้อมควรให้ความสำคัญอันดับต้นกับความยั่งยืนของระบบนิเวศ หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ต้องมีจิตสำนึกร่วมกันในการพัฒนาพื้นที่สีเขียว

และผลการศึกษาที่พบว่า ลักษณะงานประจำของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่ได้ผล โดยเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นเจ้าของกิจการส่วนใหญ่เห็นว่าแนวทางที่ได้ผลคือ การรณรงค์เผยแพร่ความรู้ แต่ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นพนักงานเอกชน ข้าราชการ และอาชีพอิสระส่วนใหญ่ เห็นว่าแนวทางที่ได้ผลคือ การสอดส่องดูแล นั้น สอดคล้องกับรุ่ง โพธิ์ศรี (2541) ที่ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองของเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า ความแตกต่างของลักษณะประชากรจะทำให้ความคิดเห็นต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองแตกต่างกันด้วย เช่น ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองในปัจจุบันและในอนาคตด้านการจัดการ

คุณภาพน้ำ การจัดการขยะมูลฝอย การจัดการภูมิทัศน์เมืองและการจัดการมลพิษทางอากาศที่แตกต่างกัน

จากการศึกษาในหน่วยงานของภาครัฐและภาคเอกชน ผู้ศึกษาเห็นว่าปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นมนุษย์เป็นผู้กระทำทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านขยะที่มากขึ้น ปัญหาน้ำเสียจากหน่วยงานที่ประกอบธุรกิจ หรือหน่วยงานของรัฐก่อนขึ้นมา ถึงแม้ว่าจะมีการบำบัดแล้วก็ตาม ก็ถือว่าเป็นน้ำเสียอยู่ดีและก็ต้องปล่อยลงสู่ธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นทิ้งที่บนพื้นดินหรือทิ้งลงแม่น้ำลำคลองก็ยังเป็นน้ำเสียที่ใช้แล้วเช่นกัน ปัญหาด้านภูมิทัศน์ ปัญหาด้านจราจร ปัญหาการใช้พลังงานอย่างฟุ่มเฟือย ที่มนุษย์ได้สร้างเทคโนโลยีในการเดินทางมากมาย ก่อให้เกิดมลภาวะแก่โลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้เกิดการทำลายทรัพยากรโลกอย่างถาวร คนที่ทำงานในหน่วยงานก็เป็นบุคคลกลุ่มหนึ่งที่ก่อมลพิษให้แก่โลกและทำลายทรัพยากรต่าง ๆ ในโลกนี้เช่นกัน การสร้างสิ่งก่อสร้างแทนธรรมชาติที่เคยมีอยู่ตามธรรมชาติ มนุษย์จึงเป็นทั้งผู้สร้างและผู้ทำลายในเวลาเดียวกัน และมนุษย์ก็เป็นผู้รับผลกระทบกระทำที่ก่อขึ้นนั่นเอง

เขตเทศบาลนครเชียงใหม่เป็นเขตที่มีผู้คนอาศัยอย่างหนาแน่น มีความเจริญทางวัตถุเข้ามาสู่มากมาย เพราะเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง และประชาชนที่อาศัยอยู่ในเมืองเชียงใหม่ก็รับมาจึงทำให้คนหลังไหลเข้ามาสู่เมืองตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นคนไทยด้วยกันเอง คนต่างชาติที่เข้ามาอย่างถูกกฎหมาย และคนต่างด้าวที่เข้ามาอาศัยอยู่อย่างไม่ถูกกฎหมายทุกคนมุ่งเข้ามาเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ด้านธุรกิจ โดยไม่ได้หวังใยสิ่งแวดล้อมที่จะสูญเสียตามมา และมลพิษทั้งหลายที่เกิดขึ้น มีหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานเอกชนอยู่ในเขตเมืองเชียงใหม่ จึงทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาโดยไม่มี การวางแผนในการจัดการปัญหาไว้ล่วงหน้า ส่วนมากจะเป็นการแก้ไขปัญหาลงจากที่ปัญหามันเกิดขึ้นมาแล้ว ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ ผลที่ออกมาจึงเห็นดังเช่นทุกวันนี้ ผลกระทบของหน่วยงานที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ การจราจรที่ติดขัด การก่อสร้างของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น การขุดเข้า ขุดออกของถนน ประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ โดยที่ไม่มีการวางแผนร่วมกันมาก่อน รวมทั้งการสร้างตึกของหน่วยงานเอง ปัญหาขยะล้นเมือง ปัญหาน้ำเสีย ปัญหาการใช้พลังงานอย่างฟุ่มเฟือย เหล่านี้ล้วนเป็นผลกระทบต่อหน่วยงานทั้งสิ้น ถึงเวลาหรือยังที่หน่วยงานของรัฐและเอกชน รวมถึงประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จะร่วมมือกันรักษาสิ่งแวดล้อมไม่ให้เลวร้ายลงไปมากกว่านี้อีก

เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ทั้ง 4 แขวงของเมืองเชียงใหม่ในปัจจุบัน ได้กลายเป็นเมืองตามทฤษฎีหรือแนวคิดของความเป็นเมืองตามความหมายของราชบัณฑิตยสถาน (2524, หน้า 409) ที่ได้กล่าวถึงความเป็นเมืองว่า เป็นกระบวนการที่ชุมชนกลายเป็นเมือง หรือการเคลื่อนย้าย

ของผู้คนหรือการดำเนินกิจการงานเข้าสู่บริเวณเมือง หรือการขยายตัวของเมืองออกไปทางพื้นที่ การเพิ่มประชากร หรือการดำเนินกิจการงานต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

การพัฒนาเมืองในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ต้องมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังในการแก้ไขปัญหาและป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน ไม่ใช่ต่างคนต่างทำอย่างเช่นแต่ก่อนมา แม้ในปัจจุบันนี้แต่ละหน่วยงานก็ยังคงต่างคนต่างทำอยู่ถึงแม้ว่าจะมีการบูรณาการตามนโยบายของรัฐบาลแล้วก็ตาม หน่วยงานเองนั้นก็เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างปัญหาให้แก่สิ่งแวดล้อมอย่างมากเช่นกัน ฉะนั้นหน่วยงานจะต้องเริ่มต้นที่ตัวเองในการรักษาสิ่งแวดล้อมให้ดีเสียก่อน โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนการก่อสร้างหน่วยงานของตนเองว่าจะทำอย่างไรไม่ให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งแวดล้อม หรือทำให้เกิดของเสียน้อยที่สุดที่จะออกสู่สิ่งแวดล้อม หน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชนต้องคำนึงถึงการประสานการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ เข้ากับการพัฒนาด้านสังคม และการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในการพัฒนาสู่เมืองที่ยั่งยืน (Sustainable City) ซึ่งต้องมีการศึกษาทางกายภาพของเมือง สภาพภูมินิเวศ ปุ่มหลังของเมือง รวมทั้งสังคมปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร ควรจะพัฒนาแนวไหน แล้วพัฒนาเมืองให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมธรรมชาติที่ควรจะเป็นและจะไม่ทำให้เกิดความเสียหายแก่เมืองเชียงใหม่ ซึ่งต้องทำอยู่บนพื้นฐานของเมืองที่มีการเจริญเติบโตแล้ว หน่วยงานต้องออกแบบอาคารที่ให้มีการประหยัดพลังงานมากที่สุด ให้มีการใช้พลังงานจากธรรมชาติ เช่น แสงอาทิตย์ให้ความสว่างในเวลาทำงาน ใช้พลังงานลมในการดูดควัน หรือการสร้างอาคารโดยการดูดทิศทางลมด้วย เพื่อให้มีอากาศถ่ายเทได้สะดวกโดยไม่ต้องติดเครื่องปรับอากาศให้เปลืองทั้งค่าไฟ หรือทำให้เกิดมลพิษและความร้อนออกสู่บรรยากาศข้างนอก การเลือกวัสดุที่เหมาะสมในการก่อสร้างอาคารจะช่วยลดและประหยัดพลังงาน รวมทั้งการเลือกวัสดุที่ไม่ทำลายหรือส่งผลกระทบต่ออาคารข้างเคียงและสภาพสิ่งแวดล้อม ถ้าทำได้ในส่วนนี้ก็จะสามารถช่วยลดมลภาวะสู่สิ่งแวดล้อมได้อย่างหนึ่ง และมีแหล่งกิจกรรมให้แก่พนักงานในหน่วยงาน มีพื้นที่สีเขียวให้แก่บุคลากรได้พักผ่อนหย่อนใจในหน่วยงาน เหล่านี้ก็จะเป็นการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ช่วยกันส่วนหนึ่งในการรักษาสิ่งแวดล้อมให้กลับสู่ธรรมชาติบ้างซึ่งเป็นทางตรงของหน่วยงานที่ต้องมีการจัดการพวกนี้

สำหรับการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมทางอ้อมของหน่วยงาน ก็มีหลายประการที่บุคลากรสามารถช่วยทำให้เกิดการรักษาสิ่งแวดล้อมทางอ้อมได้ คือ การใช้รถโดยสารประจำทางในการเข้ามาทำงานในเขตเมือง หรืออาจจะนั่งกันมาหลายคนต่อรถ 1 คัน เพื่อมาทำงานในหน่วยงานเดียวกัน ก็จะเป็นการลดการสิ้นเปลืองในด้านเศรษฐกิจ ประหยัดพลังงาน ช่วยลดมลภาวะในเมืองเชียงใหม่

ได้ส่วนหนึ่งและได้สัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงานกัน หรือหน่วยงานเองอาจจะมีการจัดรถเพื่อรับส่งพนักงานมาทำงานในช่วงเวลาทำงาน และเวลาเลิกงานก็จะเป็นการช่วยประหยัดพลังงาน ลดค่าใช้จ่ายของพนักงานลง และยังเป็นการให้สวัสดิการแก่พนักงานด้วย

การที่หน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน มีการดำเนินงานแบบบูรณาการ มีความร่วมมือร่วมใจกัน บางโครงการอาจมอบหมายให้ภาคธุรกิจหรือภาคเอกชนเป็นผู้มีบทบาทในการเป็นแกนนำเพราะเป็นผู้มีศักยภาพสูงในด้านเศรษฐกิจของแต่ละหน่วยงาน บางโครงการก็ให้ทางราชการเป็นผู้ดำเนินการ และบางโครงการก็ให้ชุมชนเป็นแกนนำในการดำเนินโครงการเอง เพื่อการร่วมมือและร่วมใจในการที่จะพัฒนาเมืองให้มีสิ่งแวดล้อมที่น่าอยู่ เพราะจะเป็นการช่วยให้การพัฒนาประสบผลสำเร็จได้มากขึ้น โดยไม่ส่งผลกระทบต่อกับสังคมและสิ่งแวดล้อม

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากแบบสอบถามแบบปลายเปิดสามารถสรุปข้อเสนอแนะดังนี้

1. หน่วยงานภาครัฐควรรณรงค์ให้ประชาชนทั้งในและนอกหน่วยงานร่วมกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดการปัญหาขยะ การจัดการปัญหาน้ำเสียจากที่อยู่อาศัยและหน่วยงานธุรกิจ การแก้ไขปัญหาจราจร การใช้พลังงานอย่างประหยัด การจัดภูมิทัศน์ และการใช้กฎระเบียบและมาตรการที่เคร่งครัด
2. หน่วยงานเอกชนควรตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น และดำเนินการให้ความร่วมมือช่วยกันแก้ไขปัญหา เช่น การลดปริมาณขยะ การจัดหาถังขยะให้เพียงพอกับปริมาณขยะ การประหยัดพลังงานทุกชนิด การจัดทำระบบบำบัดน้ำเสีย การงดให้เช่าพื้นที่โฆษณาบนอาคาร และให้พนักงานในหน่วยงานมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ และมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมกับประชาชนในพื้นที่

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ควรมีนโยบาย มาตรการในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน และต่อเนื่อง
2. หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ควรมีการรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น จัดโครงการกิจกรรม จัดอบรมให้ความรู้ เพื่อกระตุ้น พนักงานเจ้าหน้าที่ บุคลากรในหน่วยงานให้มีความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

3. หน่วยงานที่มีหน้าที่ควบคุมและกำกับ ในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมต้องใช้ มาตรการที่เข้มงวด ไม่ละเว้นการปฏิบัติ และกระทำอย่างต่อเนื่อง และให้ประชาชนมีส่วนร่วม และรับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมสม่ำเสมอ พร้อมทั้งเป็นตัวอย่างที่ดีแก่หน่วยงานอื่น ๆ ในการ ดำเนินการจัดการปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม

4. ควรมีการประสานงานกันก่อนที่จะลงมือทำการก่อสร้างในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ เพื่อไม่ให้เกิดการทำงานที่ซ้ำซ้อน ทำให้เกิดการบูรณาการ รวมทั้งเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย งบประมาณของหน่วยงานด้วย

5.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบถึงการจัดการสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานในพื้นที่อื่น ๆ ที่มีบริบททางสังคมใกล้เคียงกัน
2. การศึกษาการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานที่ดำเนินการจัดเก็บไปกำจัด ของภาครัฐ เปรียบเทียบกับภาคเอกชน